

BIJVOEGSEL**Schriftelijke antwoorden van de bewindsliden van Sociale Zaken en Werkgelegenheid op vragen gesteld in de eerste termijn van de behandeling van de begroting van Sociale Zaken en Werkgelegenheid voor het jaar 2003 (28 600-XV)****Bussemaker (PvdA)***Vraag:*

De PvdA-fractie vraagt zich af – naar aanleiding van uitspraken van de rechter inzake ontslag van gedetacheerd personeel in dienst van CMG Nederland – of een dergelijke uitbreiding van het ontslagrecht wel kan. Gevraagd wordt hier nader op in te gaan.

Antwoord:

Met u deel ik de zorg, of een dergelijke uitbreiding wel kan. En dan meer in het bijzonder ten aanzien van de vraag of bijlage B van het Ontslagbesluit ook geldt voor gedetacheerd personeel in dienst van niet-uitzendbureaus. Deze ontwikkelingen hebben mij er op 18 oktober jl. toe gebracht een adviesaanvraag in te dienen bij de Stichting van de Arbeid. Vanwege de complexiteit van de materie is hierbij gekozen voor een open adviesaanvraag, waar in meer algemene zin aandacht wordt gevraagd voor de problematiek van driehoeksverhoudingen in relatie tot ontslag. In overleg met de Stichting van de Arbeid wordt gezocht naar een regeling die enerzijds rechtszekerheid biedt aan werknemers die bij opdrachtgevers te werk worden gesteld en waarbij anderzijds rekening wordt gehouden met gerechtvaardigde belangen van hun werkgevers c.q. van de opdrachtgevers van die werkgevers. Het lijkt mij goed het advies van de Stichting van de arbeid over deze problematiek af te wachten. Ik zal de Kamer nader informeren zodra een nieuwe regeling tot stand is gekomen. Met een aanpassing van de ontslagregels zullen onduidelijkheden worden weggenomen en de rechtszekerheid worden bevorderd.

¹ Bron: OECD Employment Outlook, juli 2002.

Bussemaker (PvdA)*Vraag:*

In België hebben ouderen recht op outplacement bij ontslag. Is dit voor Nederland ook wenselijk?

Antwoord:

In België is per juli 2002 een wettelijk recht op outplacement voor oudere werknemers ingevoerd. Werknemers van 45 jaar en ouder (op het moment van ontslag), die minstens één jaar ononderbroken anciënniteit hebben in de onderneming en niet zelf ontslag hebben genomen of ontslagen zijn vanwege het aflopen van een tijdelijk contract of vroegde uittreding (zgn. brugpensioen), hebben een recht op outplacement. De werknemer moet zelf het initiatief nemen om de werkgever te verzoeken de begeleiding te organiseren. Het recht op outplacementbegeleiding beoogt de toekenning van een periode van 20 uren begeleiding gedurende een periode van twee maanden, met in geval van mislukking, twee herkansingen van dezelfde duur. Werkgevers kunnen er voor kiezen de kosten van outplacement volledig zelf te betalen of via sectorale onderhandelingen naar collectieve oplossingen zoeken.

De Belgische regeling is nog te recent om van resultaten te kunnen spreken. Een wettelijk recht op outplacement kent zowel voor- als nadelen. In Nederland wordt bij ontslagen veelal een sociaal plan opgesteld en onderneemt de werkgever vaak de nodige inspanningen om met ontslag bedreigden aan een andere baan te helpen. Daarnaast geldt dat de arbeidsparticipatie van oudere werknemers in België internationaal gezien laag is (26% 55-64 jarigen in 2001, tegenover 40% voor NL en 42% EU-gemiddeld)¹, hetgeen wellicht

noodzaakt tot verdergaande maatregelen als een recht op outplacement. Gezien het groeiende aandeel ouderen dat in Nederland participeert op de arbeidsmarkt en de Nederlands traditie van sociale voorzieningen bij ontslag zien wij geen aanleiding voor het invoeren van een recht op outplacement voor oudere werknemers in Nederland.

Bussemaker (PvdA)*Vraag:*

Kan de minister meer informatie geven over het feit of de kennis en ervaring die is opgebouwd met het MKB-convenant wel gecontinueerd wordt in het CWI. Wordt er bijvoorbeeld nog apart budget geoormerkt?

Antwoord:

Vorig jaar hebben de convenantpartijen van het MKB-convenant afgesproken dat het project eind 2002 wordt afgerond. In het convenant was vastgelegd dat het CWI de intensieve dienstverlening aan allochtonen zou inbedden in de reguliere dienstverlening. Het convenant is zeer succesvol geweest. Sinds april 2000 zijn er 78 000 vacatures gemeld die bij voorrang vervuld werden door allochtonen. Er zijn 70 000 mensen aan een baan geholpen, waarvan 62 000 allochtonen. Ik heb met het CWI afgesproken dat deze succesvolle één-op-één-benadering in 2003 wordt voortgezet. Concreet komt dat op het volgende neer:

- CWI verleent extra dienstverlening voor etnische minderheden behorende tot fase 1-werkzoekenden.
- Aan werkgevers die etnische minderheden aannemen zal een intensieve vorm van dienstverlening worden aangeboden zoals persoonlijke introductie bij de werkgever en begeleiding bij het inwerken.
- Verder zullen etnische minderheden, een zwaardere inzet op frequentie en duur van de bemiddelingsactiviteiten ontvangen. Ook zal jobhunting worden ingezet. Per saldo zal voor iedere werkzoekende uit deze doelgroep voor ca. 2 uur aan extra diensten worden ingezet.
- Het CWI had voor de uitvoering van het convenant een projectorganisatie ingericht bestaande uit 250 mensen. Inmiddels zijn bij het

CWI 200 mensen extra opgeleid die dezelfde intensieve dienstverlening kunnen bieden.

Aldus wordt het succesvolle dienstverleningsconcept, zoals ontwikkeld en aangeboden in de MKB convenantsperiode 2000-2002, in 2003 een vast onderdeel van de dienstverlening van het CWI. Uit het bovenstaande wordt duidelijk dat het niet nodig is om nog een apart budget te oormerken. Ik heb er vertrouwen in dat het CWI er ook alles aan doet om ook in 2003 dezelfde klinkende resultaten te behalen. En ik blijf natuurlijk monitoren of de succesvolle resultaten ook behaald worden nu het project geïntegreerd is in de organisatie.

Noorman-den Uyl (PvdA)

Vraag:

De PvdA-fractie stelt voor het persoonsgebonden reïntegratiebudget te handhaven.

Antwoord:

In het SUWI-debat op 4 december is besloten dat er een breed onderzoek zal worden uitgevoerd naar de mogelijkheden om een cliënt een actieve rol te geven bij reïntegratie. De evaluatie van het experiment met het persoonsgebonden reïntegratiebudget vormt hier een onderdeel van. Dit onderzoek zal in samenhang worden opgezet met reeds lopende initiatieven: het gevraagde advies aan de Landelijke Cliëntenraad over inspraak van de cliënt en het voornemen van de RWI om een onderzoek te starten naar de merites van PRB. De uitkomsten worden in de eerste helft van 2003 aan de kamer gepresenteerd. Op basis van de evaluatie vindt in overleg met de Kamer besluitvorming plaats over de toekomst van het persoonsgebonden reïntegratiebudget. Het experiment met het persoonsgebonden reïntegratiebudget in 3 regio's wordt tot die tijd gecontinueerd.

Noorman-den Uyl (PvdA)

Vraag:

PvdA bepleit ontschotting van regelgeving om Wajongers aan het werk te helpen, met een persoonsgebonden reïntegratiebudget en het niet schrappen van artikel 22 REA.

De Wajong is te laag om schoolgeld en boeken te betalen. Tot slot wordt levenslange terugval op Wajong-uitkering bepleit: een aangeboren handicap mag niet tot bijstand leiden.

Antwoord:

Voor de integratie van Wajongers wordt rekening gehouden met hun specifieke positie.

Het UWV heeft jonggehandicapten als separate doelgroep voor reïntegratietrajecten aangewezen. Hierdoor worden deze mensen door specialistische reïntegratiebedrijven begeleid, waarbij uiteraard rekening wordt gehouden met de competenties en wensen van de jonggehandicapte. Deze trajecten worden niet op basis van no cure no pay gefinancierd.

Als een Wajonger gaat werken, wordt de uitkering verlaagd, gedurende maximaal drie jaar. Indien betrokkene na die drie jaar niet meer arbeidsongeschikt blijkt te zijn, wordt de uitkering beëindigd. Als hij daarna op enig moment door arbeidsongeschiktheid weer zou uitvallen, kan hij net als iedere werknemer aanspraak maken op een WAO-uitkering, die veelal hoger zal liggen.

Noorman-den Uyl (PvdA)

Vraag:

De PvdA vraagt om een stimuleringsregeling voor aanpak problematische schulden bij jongeren.

Antwoord:

In de brief d.d. 22 november jl. heb ik de Kamer geïnformeerd over de maatregelen die ik in de komende periode zal nemen om de schuldenproblematiek aan te pakken. Daarbij heb ik ook een pakket van maatregelen aangekondigd, specifiek gericht op jongeren.

Overigens zijn de gemeenten primair verantwoordelijk voor het aanpakken van problematische schulden bij jongeren en beschikken over middelen daartoe in het gemeentefonds. Gegeven de acties gericht op jongeren die ik binnenkort in gang zal zetten, en de gemeentelijke verantwoordelijkheid in deze, zie ik geen aanleiding voor een stimuleringsmaatregel. Ik ga ervan uit dat de gemeenten hun verantwoordelijkheid in deze waarmaken.

Verburg (CDA)

Vraag:

Deling van pensioenrechten bij echtscheiding is geregeld. Waarom geldt dit niet bij scheiding van een samenlevingscontract dat bij de notaris is vastgelegd.

Antwoord:

Deling van pensioenrechten bij scheiding is geregeld in de Wet pensioenverevening bij scheiding. Deze wet vormt een deel van het totaal aan regels op het terrein van huwelijk, geregistreerd partnerschap en scheiding of ontbinding van geregistreerd partnerschap. De eerstverantwoordelijke bewindspersoon op dit terrein is de minister van Justitie.

De deling (verevening) van pensioenrechten is bij wet geregeld voor zover partijen niet bij huwelijkse voorwaarden of echtscheidingsconvenant andere afspraken hebben gemaakt. In geval van een samenlevingscontract zijn er per definitie al afspraken tussen partijen gemaakt en is een vangnet zoals de Wet pensioenverevening niet nodig. Ik wil daarbij nog benadrukken dat het gehele privaatrecht ten aanzien van huwelijk en echtscheiding, dat zeer veel meer omvat dan alleen pensioenrechten, niet van toepassing is op overige samenlevingsvormen (al dan niet met samenlevingscontract). Het zou dan ook vreemd zijn indien alleen ten aanzien van pensioenrechten hierop een uitzondering zou worden gemaakt.

Verburg (CDA)

Vraag:

Is de minister bereid om met de brancheorganisaties te overleggen over de invulling van cyclische werkloosheid?

Antwoord:

Bij brief van 5 december heb ik een brief aan de Tweede Kamer gemeld dat ik ga onderzoeken of er ook een andere benadering mogelijk is voor de aanpak van cyclische werkloosheid, bijvoorbeeld via invoering van premiedifferentiatie.

Ik zal de kamer uiterlijk 1 juli 2003 over de resultaten berichten. Daarom kies ik ervoor om alvorens

in overleg te treden, eerst dit nader onderzoek af te wachten.

Verburg (CDA)

Vraag:

Vraag is wanneer en onder welke voorwaarden de ziektekostenverzekering ook verwijzing van de bedrijfsarts dekt?

Antwoord:

Over de invoering van een verwijfs-functie van de bedrijfsarts is de Tweede Kamer bij brief geïnformeerd door de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport d.d. 18 november 2002, kenmerk POG/OGZ 2.323.003. Het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) treft de komende tijd voorbereidingen om wettelijk te realiseren, dat bedrijfsartsen zieke werknemers rechtstreeks kunnen verwijzen naar AWBZ- en Ziekenfondswet-verzekerde zorg. Hiervoor is onder andere een interdepartementale projectgroep «Verwijsfunctie bedrijfsarts» opgericht en een klankbordgroep met vertegenwoordigers van betrokken externe partijen. Het ministerie van VWS verwacht dat de hiervoor noodzakelijke wettelijke bepalingen medio 2003 zijn aangepast. Een verwijfsfunctie voor bedrijfsartsen zal naar onze overtuiging een bijdrage leveren aan het beperken van de instroom in de WAO én het terugdringen van de wachttijden in de zorg.

Bruls (CDA)

Vraag:

Stand van zaken toezeggingen en resultaten 10-puntenplan bestrijding illegale arbeid:

1. Aanpak tekorten seizoenarbeid door inzet langdurig werklozen en nieuwkomers
2. Sneller toekennen tewerkstellingsvergunningen
3. Aantrekkelijker maken seizoenarbeid
4. Uitzendbureaus moeten van regeling gelegenheidsarbeid gebruik kunnen maken
5. Krachtige bestrijding fraude met sofnummers
6. Betere controle identiteit
7. Versterking ketenaansprakelijkheid
8. Hardere aanpak malafide

werkgevers en uitzendbureaus
9. Onderzoek naar mogelijkheid verhalen kosten bewaring en uitzetting van illegalen op malafide werkgevers en bemiddelaars
10. Illegaal verblijf moet strafbaar worden.

Antwoord:

Op 22 februari 2002 heeft de toenmalige Minister van SZW een reactie gegeven op dit plan (Kamerstukken II, 2001-2002, 28 000 XV, nr. 38).

In aanvulling daarop wil ik het volgende meedelen:

Ad 1 t/m 3

– Het tuinbouwproject van LTO en CWI is gericht op werving van legaal aanbod van arbeidskrachten en terugdringing van illegale tewerkstelling. Dit project is recent geëvalueerd. Zowel LTO als CWI is tevreden. Conclusie van de evaluatie is dat illegale tewerkstelling is teruggedrongen (deels door de afgifte van ruim 4000 tewerkstellingsvergunningen) en dat de Wav-procedure goed verloopt (beslissing in 1 tot 2 weken). Het blijft moeilijk om voor de hele oogst (ongeveer 100 000 arbeidskrachten) prioriteitgenietend aanbod te werven.

– SZW heeft de tuinbouwsector gepolst om deel te nemen aan een sectorconvenant herintredende vrouwen. De sector is hier niet op ingegaan.

Ad 4

– Binnen de sector kan zelf bepaald worden dat bepaalde categorieën zoals huisvrouwen en studenten, voor bepaalde werkzaamheden niet premieplichtig zijn. De premievrijstelling moet dan betaald worden uit de sectorfondsen. Andere bedrijven uit de sector betalen zodoende mee aan de premievrijstelling van bepaalde groepen werknemers, terwijl zij zelf hiervan geen gebruik maken. Hierdoor is er geen overeenstemming over de wenselijkheid van de regeling gelegenheidsarbeid. Dit is de reden waarom deze regeling niet van de grond komt.

Ad 5-8

– De SIOD, gericht op zware en/of

sectoroverschrijdende strafbare feiten inzake sociale wetgeving en voorzieningen, is voortvarend van start gegaan.

– In het kader van het Handhavingsprogramma 2003-2006 heeft SZW afspraken gemaakt met UWV, SVB, AI en gemeenten. Twee belangrijke thema's zijn bestrijding identiteitsfraude en ontwikkeling van een landelijk dekkend netwerk van interventieteams. In het kader hiervan wordt de capaciteit van de Arbeidsinspectie voor de aanpak van illegale tewerkstelling uitgebreid tot 99,5 fte's (waarvan 50 voor Interventieteams).

– Ter bestrijding van de fraude met identiteitsdocumenten wordt gewerkt aan het opzetten van regionale informatiepunten waar werkgevers terecht kunnen voor informatie over identiteitsdocumenten. Het overleg met Justitie en BZK over de inrichting van deze informatiepunten is nog niet afgerond.

– Er wordt gewerkt aan een brochure voor werkgevers over aspecten die samenhangen met de tewerkstelling van vreemdelingen. Hierin worden ook handvatten geboden voor het vaststellen van de echtheid van identiteitsdocumenten van werknemers. Deze brochure zal aan alle werkgevers worden toegestuurd.

– De AI legt meer nadruk op financieel rechercheren. De bedoeling hiervan is om het economisch voordeel dat de werkgever heeft genoten door de illegale tewerkstelling door te laten werken in de hoogte van de strafeisen. Daarover zijn afspraken gemaakt met het Openbaar Ministerie. De resultaten van deze werkwijze worden binnenkort geanalyseerd. Ik verwacht dat deze analyse in de tweede helft van 2003 gereed zal zijn.

– De AI heeft met OM afspraken gemaakt over doorwerking van financieel voordeel van illegale tewerkstelling in de hoogte van de strafmaat. Resultaten worden thans onderzocht.

– Er komen voorstellen om de AI meer bevoegdheden te geven op het gebied van identiteitscontrole (overleg met Justitie vindt plaats).

– In februari 2002 is het Bouw Interventie Team opgericht. Het BIT controleert bouwlocaties op zwartwerken, illegale tewerkstelling en andere vormen van fraude. Het interventieteam is een samenwerkingsverband van onder anderen

SZW en UWV. De samenwerking tussen deze partijen is goed. Er hebben tot en met eind oktober 42 acties plaatsgevonden, waarbij 16 processen-verbaal wegens illegale tewerkstelling zijn opgemaakt. Aanvankelijk was het BIT opgericht voor een jaar, maar inmiddels hebben SZW en UWV de wens uitgesproken om hier een jaar aan toe te voegen.

– De toegenomen inzet van de capaciteit van de Arbeidsinspectie die is gericht op malafide intermediairs en loonbedrijven heeft geleid tot een toename van het aantal geverbaliseerde uitzendbureaus (van 15 in 1999 naar 52 in 2001) en loonbedrijven (van 19 in 1999 naar 39 in 2001).

Ad 9

– Het verhalen van kosten uitzetting en verblijf wordt vervangen door invoering van bestuurlijke boete in de Wet arbeid vreemdelingen met fors hogere sancties (aan het verhalen kleefden te veel juridische en praktische bezwaren). Een wetsvoorstel hiertoe is in voorbereiding (naar verwachting begin 2003 besluitvorming in kabinet). De hoogte van de boetes gaat van gemiddeld € 900 nu naar € 3500 tot € 5000. Omdat vaak financieel voordeel de reden is voor illegale tewerkstelling is verhoging van de boetes belangrijk.

Ad 10

– In het Strategisch Akkoord is afgesproken dat illegaal verblijf strafbaar wordt gesteld. Het Ministerie van Justitie onderzoekt hiertoe verschillende mogelijkheden.

Bruls (CDA)

Vraag:

Hoe zijn de vorderingen van regionale arbeidsmarktplatforms? Is de staatssecretaris van plan deze platforms te blijven steunen?

Antwoord:

Op dit moment is er een landelijk dekkend netwerk van 27 regionale platforms arbeidsmarktbeleid met een uitgebreid deelnemersveld (waaronder alle gemeenten). In de regionale platforms vindt afstemming, consultatie en advisering plaats op het terrein van regio-specifieke (arbeids)markt-vraagstukken. Op 11 december is er een bijeenkomst van de regionale

platforms door het departement georganiseerd, waar ook een stand van zaken is gepresenteerd. Samenwerking tussen private en publieke partijen om vraag en aanbod naar werkzoekenden in een regio bij elkaar te brengen, lukt in toenemende mate. Dat is ook hard nodig om de oplopende werkloosheid het hoofd te kunnen bieden. Voor de periode 2001–2003 is 9 mln euro per jaar beschikbaar gesteld voor de opbouw en stimulering van de regionale platforms arbeidsmarktbeleid. Bij de behandeling van het Wetsontwerp SUWI is door de bewindslieden steeds toegezegd dat na de periode 2001-2003 een evaluatie van de RPA's zal plaatsvinden (TK, 2000–2001, 27 588, nr. 8). Ik heb tijdens het Algemeen Overleg over SUWI van 4 december reeds toegezegd dat deze evaluatie eerder plaatsvinden (halverwege 2003). Omtrent de uitkomsten van de evaluatie en een daarmee eventueel samenhangend besluit tot verlenging van de stimuleringsregeling kan op dit moment uiteraard nog geen uitspraak worden gedaan.

Bruls (CDA)

Vraag:

Wat is de bijdrage van SZW aan samenhang van Rijksbeleid, bijv. in het kader van GSB?

Antwoord:

Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid is actief betrokken bij het Grote Steden Beleid. Een deel van de prioriteiten van het GSB raken aan het SZW-terrein: bevorderen van integratie en effectieve inburgering (relatie met arbeidstoeleiding) en het bevorderen van maatschappelijke opvang en sociale cohesie (bevorderen van participatie en reïntegratie). SZW neemt dan ook deel aan twee pijlers waarop het GSB-stelsels rust: de sociale pijler en de pijler economie en werk.

Voorts sluit het beleid van SZW goed aan bij de GSB-systematiek, die zich richt op minder regels en meer resultaten. Op het terrein van werk sluit het Fonds Werk en Inkomen (FWI) goed aan bij de GSB-systematiek. Minder regels is ook het uitgangspunt van het actieplan vereenvoudiging SZW-regelgeving, dat op 28 november aan de Tweede

Kamer is aangeboden.

Bruls (CDA)

Vraag:

Vervolg Agenda voor de Toekomst: Opnemen indicator over uitstroom vanuit Abw naar reguliere baan (in monitor).

Antwoord:

Op 16 oktober 2002 is de eerste voortgangsrapportage Agenda voor de Toekomst naar de Tweede Kamer verzonden. In deze rapportage is ingegaan op de resultaten 2001 en is een tussenstand 2002 opgenomen. Uit de rapportage blijkt dat in 2001 veel in gang gezet. Gemeenten hebben 90% van de prestatieafspraken in 2001 gerealiseerd. In de tweede helft van 2001 zijn meer dan 11 000 bijstandsgerechtigden geactiveerd door het starten van een reïntegratie, sociale activerings- of zorgtraject.

In 2001 zijn geen afspraken over uitstroom uit de bijstand naar werk gemaakt, omdat een traject om een (vaak langdurig werkloze) bijstandsgerechtigde te activeren nu eenmaal tijd in beslag neemt.

Vanaf het jaar 2002 zijn wel afspraken gemaakt over uitstroom uit de bijstand naar werk. Hierbij is werk gedefinieerd als zowel regulier werk als gesubsidieerd werk. De uitstroomberealiseringsmaatregelen naar werk die gemeenten vanaf 2002 dienen te realiseren bedraagt 40% in 2006 uit de 293 000 afgesproken trajecten. In de tweede voortgangsrapportage bestuurlijke afspraken, die in het najaar 2003 aan de Tweede Kamer zal worden aangeboden, zal SZW ook de uitstroom uit de Abw naar werk opnemen. De afspraken voorzien niet in afzonderlijke informatie over uitstroom naar regulier werk.

Van Gent (GroenLinks)

Vraag:

Niet gerust over uitwerking lang-laag. Krijgt iedereen, conform Najaarsakkoord, € 450 in 2003.

Antwoord:

De totstandkoming van de financiële regeling voor langdurige minima zonder arbeidsmarktperspectief

waarin het Strategisch Akkoord voorziet, wordt door het kabinet in het kader van de voorbereiding van de nieuwe bijstandswet met de grootst mogelijke voortvarendheid ter hand genomen.

Het kabinet kiest ervoor reeds nu te komen tot afspraken met de gemeenten om al in 2003 de beschikbare middelen voor de gemeentelijke inkomensondersteuning toe te spitsen op deze doelgroep. Daarbij geldt dat de met de nieuwe bijstandswet vanaf 2004 voorziene uitname uit het gemeentefonds ad 70 mln euro nog niet in 2003 gerealiseerd zal worden. Dit zou kunnen door huishoudens die langdurig moeten rondkomen van een minimuminkomen en die geen arbeidsmarktperspectief hebben in 2003 een aanvulling te geven. Hiervoor stelt het kabinet in 2003 eenmalig een extra bedrag van 20 mln euro beschikbaar als aanvulling op de reeds in het gemeentefonds beschikbare middelen voor gemeentelijk inkomensbeleid, die voor dat jaar 511 mln euro bedragen. Uitgaande van uitkeringen van € 450 (voor gezinnen), € 400 (voor alleenstaande ouders) en € 320 (voor alleenstaanden), betekent dit dat het kabinet de helft van de kosten financiert.

Met de VNG en de Alliantie voor Sociale Rechtvaardigheid wordt overlegd over de uitwerking van de afspraak.

Van Gent (GroenLinks)

Vraag:

Waarom is allochtonenconvenant met MKB overboord gezet? Kan vergelijkbaar akkoord met VNO/NCW worden gesloten?

Antwoord:

Het MKB-convenant is niet overboord gezet. Integendeel, de succesvolle één-op-één-aanpak van het CWI wordt conform de afspraken in het convenant in 2003 voortgezet in de reguliere dienstverlening van het CWI.

Sinds april 2000 hebben de convenantpartijen CWI, MKB, SZW en BZK/Justitie dit succesvolle project uitgevoerd. Eind 2001 is afgesproken dat de aanpak vanaf 2003 wordt ingebed in de reguliere werkwijze van het CWI. Het CWI zal de intensieve dienstverlening aan

zowel allochtonen als aan werkgevers die allochtonen in dienst nemen, blijven aanbieden. (zie verder antwoord PvdA 8)

De voormalige minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de voormalige minister voor Grote Steden en Integratiebeleid hebben in de periode juni 2000–maart 2002 met 110 grote ondernemingen convenanten gesloten ter bevorderingen van de in- en doorstroom van etnische minderheden in hun bedrijf. Er is mede op advies van de voormalige Taskforce Minderheden voor gekozen om grote ondernemingen aan te spreken op hun verantwoordelijkheden. Het VNO/NCW ondersteunt deze aanpak volledig. De bedrijven waarderen het rechtstreekse contact met de beide ministeries en het feit dat zij voor het oplossen van knelpunten terecht kunnen bij de projectorganisatie Ruim baan voor Minderheden die speciaal voor dit doel vanuit SZW de bedrijven ondersteunt. Samen met minister Nawijn heb ik de bedrijven vorige maand uitgenodigd om hun convenant te verlengen tot juni 2004, zodat zij meer tijd hebben om de gemaakte afspraken te realiseren en eventueel nieuwe doelen te formuleren. Inmiddels heeft 80% van de bedrijven aangegeven dat zij hun convenant willen verlengen. Ik stel dit zeer op prijs omdat het vooral nu van belang is dat alle partijen zich blijven inzetten om de integratie van allochtonen te bevorderen. Werk biedt buitengewoon succesvolle kansen voor integratie. De voortgang van de afspraken in de convenanten kunt u volgen op de website: www.rbvm.nl.

Van Gent (GroenLinks)

Vraag:

Ziet u iets in de quotumregeling voor werknemers indien convenanten niet tot resultaat leiden?

Er is veel meer aandacht nodig voor preventie. Op arbeidsinspectie mag niet worden bezuinigd. Werknemers moeten zich aan een quotumregeling houden plus boete. Graag reactie?

Antwoord:

Het reïntegratie-instrumentarium is er op gericht werkgevers te stimuleren arbeidsgehandicapten en arbeidsongeschikten in dienst te

nemen. Dit is een betere weg dan de quotumverplichting. Daarnaast worden werkplekaanpassingen en de no risk polis aangeboden om eventuele belemmeringen bij het in dienst nemen van arbeidsgehandicapten weg te nemen.

Jorritsma-Lebbink (VVD)

Vraag:

Oost Groningen wordt niet achtergesteld bij het landelijk gemiddelde of bij de Grote Steden. In hoeverre is er binnen het Langmanakkoord geld vrijgemaakt voor reïntegratieprojecten en is hiervan gebruik gemaakt

Antwoord:

De arbeidsmarktsituatie in het Noorden is de afgelopen jaren substantieel verbeterd, maar is nog steeds minder gunstig dan in andere delen van het land. Mede vanwege deze situatie vindt regelmatig bestuurlijk overleg plaats tussen een Kabinetsdelegatie en het Samenwerkingsverband Noord Nederland. In dit bestuurlijk overleg wordt bekeken wat de mogelijkheden zijn om de werkgelegenheid in het Noorden te stimuleren. Dit heeft o.a. geleid tot een wijziging van het beleidskader ESF. Voor de projecten sluitende aanpak waren eerst de G 29 gemeenten aangewezen als aanvragen voor ESF-projecten. Inmiddels is het beleidskader zodanig gewijzigd, dat alle gemeenten aanvragen kunnen doen. Daarnaast wordt het Noorden gestimuleerd te komen tot een betere benutting van ESF-gelden voor de scholing van werken. Deze gelden worden nog onvoldoende benut doordat de verantwoordelijke O&O-fondsen geen aanvragen doen of ontwikkelen.

Kortom, via bestuurlijk overleg wordt ingezet op een verdere versterking van de werkgelegenheid in het noorden.

Het Scholings- en Aktiveringsbudget van gemeenten laat zien wat gemeenten te besteden hebben in budget. Het blijkt dat in 2001 aan het noorden bijna 37 mln euro als budget beschikbaar was gesteld. Daarnaast was aan overboekingen uit vorige jaren nog meer dan 20 mln euro beschikbaar. Op basis van 75% van de verantwoorde bedragen blijkt dat van het totaal beschikbare

bedrag circa de helft was besteed. Voor 2002 is bijna 50 mln euro beschikbaar gesteld. Ook dit bedrag wordt aangevuld met overboekingen uit voorgaande jaren. Gezien de aanwending in 2001 moet dit toereikend zijn.

Jorritsma-Lebbink (VVD)

Vraag:

De VVD vraagt om in het verlengde van het begrotingsonderzoek te kijken naar risicogroepen in plaats van risicobranches en die nauwkeuriger te volgen.

Daarnaast vraagt de VVD een reactie op de vraag waarom fraude niet, meer dan nu het geval is uit het strafrecht wordt gehaald? De algemene wet bestuursrecht zou in combinatie met SV-wetgeving voldoende mogelijkheden bieden om een prikkelend sanctiebeleid op te tuigen.

Antwoord:

Ten aanzien van het benaderen van risicogroepen versus risicobranches in de fraudebestrijding is het geen kwestie van of-of, maar en-en. In het handavingsprogramma 2003-2006 staat dat slimmer moet worden gehandhaafd door informatie beter te gebruiken via het bevorderen van de toepassing van risicoanalyse. Alle uitvoerders op het SZW terrein zijn al enige tijd bezig hieraan vorm te geven. Over het algemeen richten de risicoanalyses zich op branches, doelgroepen, maar ook op bepaalde gebieden/stadswijken. Afhankelijk van het onderwerp en soort fraude wordt bezien of een aanpak gericht op een bepaalde branche, doelgroep of gebied of een combinatie daarvan het gewenste effect teweeg brengt. Hiervoor geldt maatwerk. Over de vraag of fraude niet uit het strafrecht gehaald kan worden zal conform mijn toezegging in het begrotingsonderzoek in de loop van 2003 een aparte nota aan de Kamer worden gestuurd. Op dit moment is in de praktijk een knip tussen straffen bestuursrecht gelegd. Naar aanleiding van de aanvaarde motie Noorman-den Uyl en Schimmel werd de aangiftegrens verhoogd naar € 6000, waarmee een belangrijk deel van de fraude al uit het strafrecht naar het bestuursrecht is gebracht. In het kader van het handavingsprogramma 2003-2006 zal worden

onderzocht in hoeverre het bestuurlijk boete-instrumentarium ook kan worden toegepast bij overtredingen van werknemers m.b.t. verificatie van hun identiteit en bij overtredingen van werkgevers bij de melding van nieuwe werknemers voor de sociale verzekeringen.

De Ruiter (SP)

Vraag:

De armoede is in recente jaren in absolute getallen iets gedaald en de koopkracht van de laagste inkomens is gestegen. Toch hebben nog altijd 1,1 miljoen mensen, waaronder 350 000 kinderen, een inkomen rond het minimum en zit nog 12,5% van de huishoudens onder het bijstandsniveau van 25 jaar geleden. Terwijl de economie in dezelfde periode enorm is gegroeid. En hoewel het besteedbaar inkomen van het sociaal minimum weer iets in de lift zat, is het nog altijd zo'n € 1000 minder dan een kwart eeuw geleden, aldus het CBS.

Antwoord:

– In totaal hebben 1,1 miljoen mensen een inkomen tot 105% van het sociaal minimum. Dit betreft 610 000 huishoudens. Hiervan is een kwart 65 jaar of ouder. Van deze groep is de inkomenspositie sinds 1994 relatief sterk verbeterd door fiscale maatregelen. De inactieven beneden de 65 jaar hebben kunnen profiteren van de toename van de werkgelegenheid. Werk is de belangrijkste uitweg uit armoede en is speerpunt van beleid.

– Het aantal huishoudens met een laag inkomen (beneden het bijstandsniveau in het door het CBS gehanteerde ijkjaar 1979) is vanaf 1994 fors gedaald: van 16,1% tot 12,5% in 2000. Volgens ramingen van het CBS/SCP in het recentelijk verschenen armoedebericht daalt het aandeel verder tot 10,5% in 2002. Dit is een daling met in totaal 35% ten opzichte van 1994. Dit is het resultaat van de gegroeide werkgelegenheid en verbeteringen in de koopkracht van de laagste inkomens. De verbeteringen zijn dus zeer substantieel te noemen.

– Wat betreft het besteedbaar inkomen gaat de vraagsteller voorbij aan het feit dat juist de afgelopen jaren koopkrachtverbeteringen zijn gerealiseerd. De koopkracht van het

sociaal minimum is na 1994 met 9% gestegen. En dit is nog exclusief de gemeentelijke inspanningen op dit terrein. De omvang van de hiermee gemoeide middelen zijn sinds het midden van de jaren negentig fors toegenomen. Ook ouderen hebben een grotere koopkrachtverbetering gehad.

De Ruiter (SP)

Vraag:

Vindt de minister het in een tijd van oplopende werkloosheid rechtvaardig om de toetredingseisen (langer feitelijk arbeidsverleden) strenger te maken en de vervolgitkering te bekorten? Heeft de staatssecretaris al berekend hoeveel extra bijstand dat kost?

Antwoord:

De voorgenomen verlenging van duur van het feitelijke arbeidsverleden heeft geen betekenis voor de toetredingseisen voor de WW. De maatregel is wel van invloed op de duur van de loongerelateerde WW-uitkering. De relatie tussen de duur van de feitelijke arbeidsdeelname en de duur van de WW-uitkering wordt er door versterkt.

De beperking van de vervolgitkering tot 1 jaar versterkt de prikkel tot werkhervatting en daarmee het activerende karakter van de WW. Ook in een tijd van oplopende werkloosheid is dit een verdedigbare maatregel.

De extra kosten in de Abw (weglekeffecten) als gevolg van de verlenging van het feitelijk arbeidsverleden en de verkorting van de duur van de vervolgitkering zijn verwerkt in de bijstandsramingen.

De Ruiter (SP)

Vraag:

Gezien uw persuitlatingen dat werknemers bij seizoensgebonden werkgelegenheid (schilders, wegenbouw) best in de WW mogen (wel met extra premie voor werkgevers): vindt u de huidige regeling niet alleen slecht voor die groepen werknemers, maar ook voor werkgevers in MKB omdat zij geen personeel meer kunnen krijgen? Het kan toch niet de bedoeling zijn om

deze bedrijven over de kop te laten gaan?

Antwoord:

In mijn brief van 5 december jl. ben ik uitvoerig hierop ingegaan. Daaruit blijkt dat het uiteraard niet de bedoeling is bedrijven over de kop te laten gaan.

De Ruiter (SP)

Vraag:

Wat vindt de minister van vorig jaar door CDA gesteunde SP-motie voor forfaitaire uitkeringen aan voor 1981 gescheiden vrouwen zonder aanvullend pensioen?

Antwoord:

Het gaat hier om een alternatief voor verevening van pensioenrechten voor vrouwen die voor 1981 gescheiden zijn. Het onderwerp pensioenverevening bij echtscheiding is een onderwerp dat ten principale thuis hoort bij de minister van Justitie omdat het hier om bepalingen in het Burgerlijk Wetboek gaat.

Op het moment dat het recht op pensioenverevening, in navolging van een arrest van de Hoge Raad, is vastgelegd in het BW, zijn de consequenties van echtscheidingen voor 1981 uitdrukkelijk onderwerp van een uitgebreide parlementaire discussie geweest. Die discussie heeft uiteindelijk tot de keuze geleid om voor die echtscheidingen géén recht op pensioenverevening toe te kennen.

In de jaren daarna is deze discussie nog regelmatig gevoerd, onder andere naar aanleiding van daartoe strekkende verzoeken van de vereniging Recht voor Recht, met steeds dezelfde uitkomst. Die debatten hebben niet tot een ander standpunt terzake geleid.

Smulders (LPF)

Vraag:

Openbaar vervoer gratis voor «bejaarden die in sociaal isolement verkeren».

Antwoord:

De Wet voorziening gehandicapten (Wvg), waarvoor gemeenten de

zorgplicht en financiële middelen hebben, is bedoeld om de maatschappelijke participatie van gehandicapten en ouderen met beperkingen te bevorderen. De Wvg biedt bejaarden met beperkingen voldoende vervoersmogelijkheden tegen het OV-tarief om hun mobiliteit te vergroten. Ook kan deze bejaarden gebruik maken van het bovenregionaal vervoer voor gehandicapten en ouderen met beperkingen (Traxx), dat een relatief laag tarief kent. Hierdoor wordt voorkomen dat deze groep in een sociaal isolement terecht komt.

Sinds de huidige kabinetsperiode (22 juli 2002) valt de Wet voorzieningen gehandicapten echter niet meer onder de verantwoordelijkheid van SZW maar van VWS.

Smulders (LPF)

Vraag:

Waarom ESF niet volledig afschaffen gelijktijdig met minder afdrachten vanuit NL aan Europa?

Antwoord:

Het kabinet heeft in het Strategisch Akkoord over de toekomst van de Structuurfondsen (waar het ESF onderdeel van uit maakt) de volgende passage opgenomen: «De structuurfondsen zullen wel openstaan voor nieuwe lidstaten, maar het rondpompen van geld tussen de rijke lidstaten en de EU moet worden gestaakt». De optie om in EU verband de structuurfondsen op te heffen is internationaal politiek niet begaanbaar. Bovendien acht het kabinet gewenst dat met het oog op evenwichtige ontwikkeling van zwakke regio's sectoren en doelgroepen gericht beleid op EU-niveau kan worden gevoerd. Wel is de inzet van het kabinet om de werkwijze van de EU aan strakke regels te binden. Omgekeerd streeft het kabinet in voorkomende gevallen naar een zorgvuldig en gepast gebruik van mogelijkheden van ESF subsidie.

Bakker (D66)

Vraag:

Zal het kabinet voorzien in een goede oplossing voor personeel en cursisten van de CV-vestigingen (Amsterdam, Diemen en Nijmegen)

die niet overgaan naar een ROC?

Antwoord:

Zoals ik heb aangekondigd in het AO met de vc SZW van de TK op 4 december jl., zal ik mij inspannen om de overname door ROC's positief te beïnvloeden. Ik heb hiertoe gesproken met de Stichting CV en met de betrokken ROC's. Inmiddels zijn de besprekingen tussen deze ROC's en de Stichting CV heropend. Ik wacht de uitslag van deze onderhandelingen af, en zal u hierover voor 17 december a.s. informeren.

Bakker (D66)

Vraag:

Pensioenfonds voormalig CIMK. Instituut geprivatiseerd en vervolgens failliet gegaan. Privatisering gefinancierd door greep in de kas Toeslagfonds in strijd met de regels. SZW was waarnemer en deed niets. Resultaat gepensioneerden gedupeerd; dekkingsgraad fonds beneden 70% en ernstige bedreigingen voor toekomstige pensioenbetalingen. Ik wil de minister vragen om – in samenwerking met de minister van EZ – dit punt nu gewoon op te lossen, en het niet langer van bureau naar bureau te schuiven.

Antwoord:

De Vereniging Belanghebbenden Toeslagfonds Pensioenen CIMK heeft de financiële positie van dit fonds voor het eerst bij brief van 11 mei jl., gericht zowel aan de Minister van Economische Zaken als aan de Minister van SZW, aan de orde gesteld. Naar aanleiding daarvan is dit dossier voor nader onderzoek voorgelegd aan de Pensioen- & Verzekeringskamer (PVK). Vervolgens is deze zaak ook door de vaste commissie voor SZW bij brief van 2 juli jl., kenmerk SOZA-02-461/EZ-02-333 onder de aandacht gebracht. Bij brief van 21 augustus jl. is als voorlopige reactie gemeld dat deze zaak in onderzoek is bij de Pensioen- & Verzekeringskamer (PVK). De PVK heeft mij bij brief van 4 november jl. gemeld dat er een intensief contact is tussen de PVK als toezichthouder en het betreffende fonds. Voorts is bekend dat de belangenvereniging over deze kwestie een

kort geding heeft aangespannen en verloren, maar dat er thans nog een bodemprocedure bij de rechter loopt. Binnenkort ontvangt de vaste commissie voor SZW een brief, mede namens de Minister van Economische Zaken, over de stand van zaken in dit dossier.

Van Dijke (ChristenUnie)

Vraag:

Alimentatie: wel besparingen ingeboekt, maar waar blijft beleid, aangescherpte wetgeving m.b.t. inning?

Antwoord:

Op deze vraag van de heer Van Dijke heeft staatssecretaris Rutte eerder geantwoord in een schriftelijke reactie van 20 november 2002 op vraag 39 van de Vaste Kamercommissie over de SZW-begroting 2003. Volledigheidshalve volgt hieronder nogmaals zijn reactie terzake. Op 12 juni 2002 heeft het vorige Kabinet het eindrapport van het interdepartementale beleids-onderzoek alimentatiebeleid (SZW) aan de Kamer aangeboden. Inmiddels zijn in het Strategisch Akkoord de besparingen op de bijstand die uit de aanbevelingen van het IBO-rapport voortvloeien meegenomen in de taakstellende ombuigingen. Dit wordt nogmaals in de tekst van de begroting voor 2003 van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid benadrukt. Dit kabinet heeft zichzelf namelijk tot taak gesteld de vaststelling en inning van kinderalimentatie te hervormen. Uit het IBO-onderzoek blijkt namelijk dat het bestaande kinderalimentatiestelsel vaak resulteert in onevenredige financiële lasten voor de verzorgende ouder (meestal vrouw) na een echtscheiding of beëindiging van een relatie. Doordat alleenstaande ouders geen kinderalimentatie vragen of ontvangen, doen zij vaker een beroep op bijstand dan noodzakelijk zou zijn bij een meer gelijke verdeling van de lasten na een scheiding. Momenteel hebben circa 100 000 alleenstaande ouders een, in de meeste gevallen volledige, Abw-uitkering. Een andere regeling van de kinderalimentatie kan een verandering bewerkstelligen. De IBO-werkgroep heeft een aantal voorstellen gedaan voor een andere

wijze van (forfaitaire) vaststelling van kinderalimentatie en een andere wijze van inning van kinderalimentatie via een intermediair indien de alimentatieplichtige ouder zijn betalingsverplichting niet nakomt.

Aan de hand van het IBO-rapport wordt op dit moment – zoals aangekondigd in het Strategisch Akkoord – bezien op welke wijze invulling kan worden gegeven aan een ander kinderalimentatiestelsel, dat – rekening houdend met het belang van het kind – kan leiden tot zowel een vergroting van de financiële zelfstandigheid van alleenstaande ouders als een besparing op de collectieve uitgaven. Naar verwachting volgt in de eerste helft van 2003 een wetsvoorstel van het ministerie van Justitie terzake, waarin de adviezen van betrokken instanties in het veld worden meegewogen in de uiteindelijke vormgeving hiervan.

Van Dijke (ChristenUnie)

Vraag:

Wat weerhoudt de minister ervan de introductie van een kindgebonden budget, als inkomensafhankelijke kop op de kinderbijslag, een kans te geven?

Antwoord:

Naast het nadeel, zoals genoemd in antwoord 130 van de schriftelijke voorbereiding, zijn er nog andere nadelen verbonden aan de invoering van een inkomensafhankelijke component in de kinderbijslag. Dit betreft het volgende:

- een inkomensafhankelijke kop werkt drempelverhogend voor toetreding tot de arbeidsmarkt, meer door de extra verkleining van de al beperkte inkomensverschillen tussen minimum en modaal.
- subsidiëring en fiscale facilitering van kinderopvang komt terecht bij diegenen die ook daadwerkelijk gebruik maken van kinderopvang (mensen die actief zijn op de arbeidsmarkt) en dat is bij het toekennen van een inkomensafhankelijke top op de kinderbijslag niet altijd het geval (integendeel zelfs, zie het vorige punt).

Van Dijke (ChristenUnie)

Vraag:

Toenemend aantal gezinnen in problematische schulden, geen prioriteit kabinet? Wachtlijstproblematiek? Planning certificering minnelijke schuldhulpverlening?

Antwoord:

In de brief van 22 november jl. aan de Kamer, heeft staatssecretaris Rutte aangegeven op welke wijze het kabinet de problematische schulden in de komende tijd zal aanpakken. Het gaat het kabinet hierbij om zowel de schuldenproblematiek van alleenstaanden als van gezinnen. De wachtlijstproblematiek in het minnelijke traject schuldhulpverlening is mij bekend. Het terugdringen van wachtlijsten is primair een gemeentelijke verantwoordelijkheid, en dient dan ook op lokaal niveau te worden aangepakt. De middelen die via het gemeentefonds aan gemeenten beschikbaar zijn gesteld, kunnen hiervoor worden ingezet.

In de brief aan de Kamer is uiteengezet dat het ministerie een verkenning zal doen naar de mogelijkheden voor certificering van schuldhulpverleners voor de publieke sector. De verkenning van de mogelijkheden is inmiddels gestart. Bij deze verkenning moet ook duidelijk worden welke rol het Rijk bij de certificering van schuldhulpverleners gaat spelen. Het streven is om medio 2003 hier meer duidelijkheid over te hebben.

Van Dijke (ChristenUnie)

Vraag:

Vindt de minister de situatie waarin mensen worden geconfronteerd met terugvorderingen ten gevolge van foute berekeningen door de SVB, acceptabel? Zijn in bepaalde situaties kortingen of kwijtscheldingen mogelijk?

Uit de schriftelijke antwoorden leid ik af dat ook de minister vindt dat teveel fouten worden gemaakt (197, 199, 202). Wordt dit meegenomen in de vraag aan de SVB om een plan van aanpak (197)?

Antwoord:

Deze vraag doelt op de situatie

waarin uitkeringsgerechtigden tijdig de benodigde gegevens aan de SVB hebben aangeleverd, maar waarin de SVB door achterstanden in de werkvoorraad, niet tijdig deze gegevens heeft kunnen verwerken, waardoor reeds verstrekte uitkeringsbedragen moeten worden teruggevorderd.

Deze terugvordering vindt plaats op grond van de Wet boeten, maatregelen en terug- en invordering sociale zekerheid (Wet BMTI). Op grond van deze wet zijn de uitvoeringsinstanties verplicht onverschuldigd betaalde uitkeringen terug te vorderen. De wet kent niet de mogelijkheid om in een situatie als deze af te zien van terugvordering. Duidelijk is wel dat de uitvoering verbetering behoeft. Ik vind het een punt van zorg dat de uitvoering van de Anw in 2001 niet aan de rechtmatigheidseis voldeed. Dit heb ik eveneens richting SVB aangegeven. Naar aanleiding van tweede en derde kwartaalrapportage 2002 is de SVB verzocht toe te lichten waarom het verbetertempo zo laag ligt en welke afwegingen en maatregelen hierbij een rol spelen. Ik heb kennis genomen van het feit dat ook de SVB de ernst van de situatie inziet en in haar jaarplan heeft aangegeven de uitvoering van de Anw te zullen verbeteren. De resultaten van deze aanpak volg ik nauwgezet.

heeft ingestemd en vervolgens ook de individuele werknemer instemt met arbeid op zondag. Wetsvoorstel Bussemaker/Van Dijke regelt nog meer specifiek. Het kabinet is voornemens de regels op het gebied van arbeidstijden te vereenvoudigen. Daarin blijft de hoofdnorm ten aanzien van de zondagsrust intact.

Van der Vlies (SGP)

Vraag:

Onderkent de regering de maatschappelijke trend om van de zondag weer een collectieve rustdag te maken?

Antwoord:

In de arbeidswetgeving wordt de zondag al als een speciale dag erkend. De hoofdnorm in de Arbeidstijdenwet is dat er op zondag niet wordt gewerkt waarmee het bijzondere karakter van de zondag wordt benadrukt. Uitzonderingen op dit uitgangspunt zijn toegestaan voor bepaalde sectoren die wegens een maatschappelijke noodzaak op zondag werken, zoals in de gezondheidszorg en bij de politie of brandweer. Van de hoofdnorm kan ook worden afgeweken als de bedrijfsomstandigheden dat noodzakelijk maken, het medezeggenschapsorgaan daarmee

